

Teaching Guide

Teaching Guide				
Identifying Data				2020/21
Subject (*)	Socioeconomic aspects of ageing		Code	615525027
Study programme	Mestrado Universitario en Políticas Sociais e Intervención Sociocomunitaria			
Descriptors				
Cycle	Period	Year	Type	Credits
Official Master's Degree	1st four-month period	Second	Optional	6
Language	Spanish			
Teaching method	Face-to-face			
Prerequisites				
Department	Economía			
Coordinador	Piñeiro Aguiar, Edeler	E-mail	eleder.pineiro.aguiar@udc.es	
Lecturers	Piñeiro Aguiar, Edeler	E-mail	eleder.pineiro.aguiar@udc.es	
Web				
General description	O obxectivo fundamental da materia Aspectos Socioeconómicos da vellez é ofrecer ao estudantado unha análise teórica e práctica ao fenómeno do envellecemento, atendendo a tres aspectos fundamentais. Primeiro, abordar a definición e cuantificación do proceso de envellecemento desde unha perspectiva temporal e territorial. Segundo, analizar as causas e consecuencias económicas, sociais e políticas do proceso de envellecemento da poboación. Terceiro, reflexionar sobre os retos e oportunidades que este proceso supón para a economía e a sociedade actual. Esta materia impartirase cun espírito mutidisciplinar, dado que o proceso de envellecemento afecta tamén a múltiples ámbitos da nosa política, economía e sociedade.			
Contingency plan	1. Modifications to the contents 2. Methodologies *Teaching methodologies that are maintained *Teaching methodologies that are modified 3. Mechanisms for personalized attention to students 4. Modifications in the evaluation *Evaluation observations: 5. Modifications to the bibliography or webgraphy			

Study programme competences

Code	Study programme competences
A3	CE3 - Diseñar e desenvolver procesos de observación e documentación para o estudo das políticas e os sistemas de benestar social.
A21	CEE1 - Explicar os procesos de exclusión vinculados ás transformacións da estrutura familiar e por idades das sociedades.
A22	CEE2 - Manexar ferramentas conceptuais e metodolóxicas para a análise da vulnerabilidade asociada a formas de convivencia e a determinados grupos de idade.
B2	CB2 - Aplicar e integrar os coñecementos a contornos e problemas emerxentes e indefinidos, na práctica investigadora e profesional.
B3	CB3 - Seleccionar o marco científico adecuado para avaliar as evidencias dispoñibles e postular hipóteses razoadas sobre a avaliación previsible dos feitos sociais estudados.
B14	CX2 - Realizar unha análise crítica da realidade social e do desenvolvemento profesional vinculada aos feitos sociais sobre os que se traballa.
B17	CX5 - Elaborar e defender informes, proxectos e memorias no campo das ciencias sociais.

B20	CX8 - Aplicar a perspectiva comparada na comprensión das problemáticas sociais e das respostas e solucións políticas.
C1	CT1 - Adequate oral and written expression in the official languages.
C5	CT5 - Understanding the importance of entrepreneurial culture and the useful means for enterprising people.

Learning outcomes			
Learning outcomes		Study programme competences	
A3 CE3 Diseñar e desenvolver procesos de observación e documentación para o estudo das políticas e sistemas de benestar social.	AC3		
A22 CEE2 Manexar ferramentas conceptuais e metodolóxicas para a análise da vulnerabilidade asociadas a formas de convivencia e a determinados grupos de idade.	AC22		
A21 CEE1 Explicar os procesos de exclusión vinculados ás transformacións da estrutura familiar e por idades das sociedades.	AC21		
A21 CEE1 Explicar os procesos de exclusión vinculados ás transformacións da estrutura familiar e por idades das sociedades.		BC2	
B2 CB2 Aplicar e integrar os coñecementos a entornos e problemas emerxentes e indefinidos na práctica investigadora e profesional.		BC3	
B3 CB3 Seleccionar o marco científico adecuado para avaliar as evidencias dispoñibles e postular hipóteses razonadas sobre a evolución previsible dos feitos sociais estudados.		BC14	
Formular unha análise crítica da realidade social e do desenvolvemento profesional vinculado aos feitos sociais sobre os que traballa.		BC17	
B17 CG5 Elaborar e defender informes, proxectos e memorias no campo das Ciencias Sociais		BC20	
C1 CT1 Reflexionar, chegar a conclusións e propor solucións a través do traballo en equipo			CC1
C5 CT5 Aplicar un razonamento crítico na reflexión teórica e no desenvolvemento práctico do seu traballo profesional e investigador.			CC5

Contents	
Topic	Sub-topic
1. Reflexións sobre o envellecemento da poboación: problema & oportunidade	1.1. A idade como obxecto de estudo e investigación 1.2. Definición da vellez 1.3. As contradicións do envellecemento
2. Conceptos e indicadores básicos para o estudo do envellecemento	2.1. Indicadores para o estudo da vellez 2.2. Causas do envellecemento da poboación 2.3. Perspectivas de estudo do envellecemento
3. O envellecemento da poboación en cifras: perspectiva a longo prazo e diferenzas territoriais	3.1. Principais bases de datos 3.2. O mapa de envellecemento desde unha perspectiva internacional 3.3. O proceso de envellecemento en perspectiva de longo prazo 3.4. As diferenzas territoriais no proceso de envellecemento
4. O envellecemento da poboación e a economía	4.1. A dimensión económica do envellecemento demográfico 4.2. Implicacións económicas polo lado da oferta 4.3. Implicacións económicas polo lado da demanda
5. As consecuencias sociais do envellecemento demográfico	5.1. Unha reflexión sobre os aspectos sociais 5.2. Repercusións do envellecemento sobre o sector público 5.3. Políticas de envellecemento: un dilema por resolver
6. Envellecer en feminino. Igualdade de xénero?	6.1. Non é igual: Envellecemento de mulleres & homes 6.2. Xénero & Políticas de envellecemento 6.3. A orixe das desigualdades desde un punto de vista do ciclo vital
7. A achega das persoas maiores ao benestar	7.1. A medición da achega das persoas maiores ao benestar 7.2. A posta en valor do envellecemento 7.3. O paradoxo do sistema: sostidos ou sustentadores?

8. Os retos do envelhecimento da poboación: aspectos socioeconómicos	8.1. Reflexións para debater 8.2. Que estamos a facer mal? 8.3. A vellez como oportunidade

Planning				
Methodologies / tests	Competencies	Ordinary class hours	Student?s personal work hours	Total hours
Guest lecture / keynote speech	A3 B2 B14 B17	36	36	72
Case study	A3 A21 A22 B3 B17	1	5	6
Directed discussion	C1 C5	4	8	12
Practical test:	B3 B17 B20 C1 C5	18	36	54
Personalized attention		6	0	6
(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.				

Methodologies	
Methodologies	Description
Guest lecture / keynote speech	As explicacións maxistrais consisten nas clases teóricas para as cales serán necesarias as lecturas e o debate na aula.
Case study	Unha parte da avaliación teórica consistirá no estudo dun caso; onde un grupo de estudantes necesitará buscar fontes estatísticas nas bases de datos indicadas; elaborará os indicadores analizados en clase e presentará os resultados cuantitativos en clase.
Directed discussion	Durante as sesións maxistrais fomentárase o debate e a discusión dirixida tomando como base as explicacións de clase, vídeos e lecturas propostas.
Practical test:	A proba práctica consistirá na elaboración dun traballo individual (extensión máxima 10 páxinas) onde se utilizarán os conceptos teóricos e prácticos traballados durante o curso en torno aos aspectos socioeconómicos da vellez. O estudo de caso servirá de base para este traballo. As bases deste traballo explicaranse durante a asistencia a titorías, mesmas que poden darse na aula ao inicio ou ao final da mesma (alumnado presencial) ou vía teams (alumnado online).

Personalized attention	
Methodologies	Description
Practical test: Case study	Atención personalizada nas titorías, previa cita mediante correo electrónico (eleder.pineiro.aguiar@udc.es). Ditas titorías realizaránse mediante TEAMS. Consulta de moodle, correo electrónico e chat da materia alomenos unha vez á semana durante o período lectivo.

Assessment			
Methodologies	Competencies	Description	Qualification
Guest lecture / keynote speech	A3 B2 B14 B17	A asistencia e participación activa durante as sesións maxistrais computará cun valor máximo do 10% na nota final. Para o estudantado semipresencial ou a distancia implicará un seguimento e consulta regular dos materiais elaborados e colgados en Moodle e a utilización do chat de moodle.	10
Practical test:	B3 B17 B20 C1 C5	Traballo final sobre un estudo comparado terá un valor máximo na nota final do 60%. Para o estudantado semipresencial ou a distancia se darán instrucións precisas colgadas en Moodle e utilizaranse titorías online.	60
Directed discussion	C1 C5		0
Case study	A3 A21 A22 B3 B17	O estudo do caso computará cun valor máximo do 30% na nota final.	30

Assessment comments

Sources of information

Basic	Esta bibliografía é só orientativa e global. O profesor facilitará ao estudantado as referencias das lecturas básicas obrigatorias para traballar en clase a través da plataforma virtual Moodle. Bazo,María-Teresa et al. (2006): Envejecimiento y sociedad una perspectiva internacional, Madrid : Editorial Médica PanamericanaBeauvoir, Simone de (2012): La Vejez / Simone de Beauvoir ;traducción de Aurora Bernárdez, Buenos Aires : DebolsilloDelgado García, Ana María ; Rafael Oliver Cuello, Ignasi Beltran de Heredia Ruiz (2010):Vejez, discapacidad y dependencia: Aspectos fiscales y de protección social, Publicación,Barcelona : Bosch, 2010.Duque,Juan M. y Adela Mateo Echanogorria(coord) (2008): La participación social de las personas mayores, Madrid, Instituto de Mayores y Servicios Sociales (IMSERSO)Fericgla,Josep M. (2002): Envejecer una antropología de la ancianidad, Barcelona :HerderFreireRodríguez, Carlos y Mar Ferradás Canedo (2016): Calidad de vida y bienestar en la vejez, Madrid : PirámideGarcíaGonzález, Francisco (coord.) (2005): Vejez, envejecimiento y sociedad enEspaña, siglos XVI-XXI, Cuenca : Ediciones de la Universidad de Castilla-LaMancha.Giró Miranda, Joaquín (coord.) (2004): Envejecimiento y sociedad una perspectivapluridisciplinar, Logroño, Universidad de La Rioja, Servicio de PublicacionesGómez García, Jesús María (1997): El envejecimiento de la población y la economía, ValladolidSecretariado de Publicaciones e Intercambio Científico, Universidad deValladolidIMSERSO(1999): La Protección Social de la Dependencia, Madrid.IMSERSO(2000): Las Personas Mayores y las Residencias, Madrid.IMSERSO,Informe 2014 sobre sobre las personas mayores en EspañaInstituto Nacional de Consumo(2000): La tercera edad y el consumo , Madrid.Imarza Meñica, Juan; Jesús Galdeano Aramendia(Coord.) (1988): Simposio de gerontología de Castilla-León. Hacia una vejeznueva I Simposio de Gerontología de Castilla-León : 5-8 de mayo 1988 Valladolid,Fundación Friedrich Ebert.Papeles de Economía Española, especial 104: Transformación demográfica : raíces yconsecuencias, Madrid : CaixaNova, 2005Pérez Ortiz, Lourdes (2006): La estructura social de la vejez en España: nuevas yviejas formas de envejecer, Madrid: Instituto de Mayores y Servicios Sociales.Rodríguez Cabrero, G. (1997): Participación social de las Personas Mayores, Madrid:IMSERSO.Rogero García, Jesús (2010): Los tiempos del cuidado : el impacto de la dependencia delos mayores en la vida cotidiana de sus cuidadores, Madrid : IMSERSOSánchez Vera, Pedro (ed.) (1993): Sociedad y población anciana, Murcia : Universidad deMurciaSancho,M. T. (2007): Las personas mayores en España, Informe 2006, Madrid: IMSERSO.
Complementary	

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Subjects that continue the syllabus

Other comments

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.